

Funktionshinderspolitisk strategi för
Skellefteå kommun

”Ett Skellefteå för alla”

Dokumenttyp: Styrdokument

Gäller för: Alla nämnder

Antaget av: Kommunfullmäktige 2022-03-15 § 71

Funktionshinderspolitisk strategi för Skellefteå kommun

”Ett Skellefteå för alla”

1 Inledning

Skellefteå ska vara en plats för alla. En plats där var och en kan känna sig välkommen och värdefull. En plats där vem som helst kan trivas.

Funktionsrättsfrågor handlar om mänskliga rättigheter. Funktionsrättsfrågor hänger också ihop med annat mångfaldsarbete, eftersom personer med funktionsnedsättning finns i alla de grupper som diskrimineringslagen omfattar: olika kön, ålder, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsidentitet eller -uttryck.

Nästan var femte person som bor i Sverige har någon form av funktionsnedsättning som påverkar deras vardag. En del funktionsnedsättningar är synliga, men det finns många som inte syns. Det är också viktigt att komma ihåg att en människas funktionalitet varierar och förändras genom livets olika skeden och från dag till dag.

Samhällets utformning och attityderna hos de som bor där skapar förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning att delta i och bidra till samhällsgemenskapen och utvecklingen. *Ett Skellefteå för alla* är kommunens funktionshinderspolitiska strategi.

Strategins övergripande mål är att skapa ökad delaktighet i samhället för alla människor med funktionsnedsättning. Strategin handlar om åtgärder som Skellefteå kommun själv kan fatta beslut om. Det finns därtill en rad viktiga frågor för personer med funktionsnedsättning som beslutas av staten, regionen eller av privata personer eller företag.

Diskrimineringslagen definierar funktionsnedsättning som varaktig, fysisk, psykisk och/eller begåvningsmässig begränsning av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Funktionsvariation är ett nytt ord, som ifrågasätter ordet nedsättning och som på ett positivt sätt pekar på att alla är olika. Kritiker menar att det ändå utgår från en

funktionsnorm som vissa anses variera emot. Normbrytande funktionalitet är ett annat begrepp som kan användas.

Ett funktionshinder uppstår i relation till miljön. En dåligt utformad miljö eller verksamhet kan bli funktionshinder för den som har en funktionsnedsättning. Åtgärder som är nödvändiga för att skapa bättre tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning är å andra sidan ofta bra och användbart även för andra. Det kan handla om röstutrop på bussar, rymliga hissar eller muntliga genomgångar i stället för skrivna rapporter och bildspel i skolor och på arbetsplatser.

Funktionshinderspolitik handlar om allas rätt att vara medborgare och kunna delta i samhällslivet på lika villkor. Det handlar om allas rätt att bestämma över sitt liv och att fullt ut kunna utöva sina demokratiska rättigheter. Den här strategin visar Skellefteå kommuns mål, ambition, vilja och inriktning i frågor som berör alla människor som lever med en funktionsnedsättning. Den är ett vägledande och styrande dokument som kompletterar gällande lagstiftning inom området. Strategin tydliggör nämnders och medarbetares ansvar i all kommunal verksamhet och i de kommunala bolagen.

Kommunens arbete med strategin Ett Skellefteå för alla ska leda till full delaktighet för alla människor i alla delar av samhället, oavsett funktionalitet. Strategin bygger på tre målområden: 1) höjd kunskapsnivå, 2) ökad tillgänglighet samt 3) bättre utbildning och fler arbetstillfällen.

1.1 Funktionshinderspolitiskt arbete i Skellefteå kommun

Kommunfullmäktige beslutade 2010 att anta den funktionshinderspolitiska strategin Ett Skellefteå för alla för perioden 2010–2015. Redan innan dess fanns det olika former av planer och program för att arbeta med tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. I strategin *Ett Skellefteå för alla* formulerades prioriteringar och aktiviteter för alla verksamhetsområden. Genom ett gediget uppföljningsarbete varje år sedan dess har arbetet tagit fart och fått tydligare riktning. Detta är den första reviderade versionen av kommunens funktionshinderspolitiska strategi.

Den ideella funktionsrättsrörelsen spelar en viktig roll i arbetet med att bygga ett samhälle för alla. Med sina unika erfarenheter av att leva med en funktionsnedsättning, eller vara närstående till en person med funktionsnedsättning, har föreningarna mycket kunskap och information. De följer och rapporterar om livsvillkoren för

människor som lever med funktionsnedsättning, pekar på behov och brister och föreslår lösningar. Nämnder och förvaltningar ska samverka med funktionsrättsrörelsen genom Rådet för förebyggande av funktionshinder eller direkt med enskilda föreningar. En uppföljning och utvärdering av kommunens samarbete och kontakt med funktionshinderrörelsen ska ske regelbundet.

Rådet för förebyggande av funktionshinder (RÅFF) är kommunens informations- och samarbetsråd kring funktionshinderfrågor. I rådet ingår representanter för funktionsrättsrörelsen och kommunpolitiken. Rådet sammanträder fyra gånger per år. En representant från varje funktionsrättsförening bildar referensgrupp till rådet. Referensgruppen träffas inför varje rådsmöte. Det är föreningarnas eget forum där viktiga frågor kan diskuteras och ärenden till rådet formuleras. Rådet har också en tillgänglighetsgrupp som arbetar för ökad fysisk, informativ, kommunikativ, psykisk och social tillgänglighet. Tillgänglighetsgruppen består av föreningsrepresentanter, delaktighetsamordnare och tillgänglighetsrådgivare. Gruppen träffas en gång i månaden.

Kommunen har en delaktighetssamordnare som arbetar med övergripande funktionsrätts frågor i kommunen med utgångspunkt i strategin Ett Skellefteå för alla. Delaktighetssamordnaren har en rådgivande och stöttande roll för medarbetare och förtroendevalda i Skellefteå kommun samt för allmänhet och privat sektor. Kommunens tillgänglighetsrådgivare arbetar med att stötta, vägleda och pådriva arbetet med fysisk tillgänglighet.

I den länsövergripande handlingsplanen mellan Region Västerbotten och länets kommuner för insatser till stöd för personer med psykisk funktionsnedsättning finns mål kring frågor som rör psykisk funktionsnedsättning.

1.2 Det funktionshinderspoltiska arbetet och Skellefteå kommuns vision

Kommunens vision för ett framtida Skellefteå som plats att verka och bo på lyder: *"En hållbar plats för en bättre vardag"*. Visionen riktar sig till alla invånare, oavsett funktionsförmåga och bakgrund. Människor med funktionsnedsättning och deras närstående ska uppleva Skellefteå kommun som en bra plats att leva och bo i. För att visionen ska bli verklighet behöver alla invånares förmågor, erfarenheter och kunskaper tas tillvara i samhällsutvecklingen. Alla i Skellefteå kommun ska uppleva att de har egenmakt att forma sina liv – för att vi tror att det är så vårt samhälle blir bäst.

1.3 Skellefteå kommuns syn på funktionsrätt

Alla människor är olika – men har samma värde. Frågor som rör människor med funktionsnedsättning är frågor om mänskliga rättigheter. Vi har alla olika förutsättningar och olika behov. En del av oss har behov och förutsättningar som gör att vi behöver mer för att få lika mycket som andra. Det offentliga Sverige, och därmed Skellefteå kommun, har en skyldighet att tillgodose alla invånares rättigheter, oavsett funktionalitet.

Samhällets mångfald är en tillgång och olika bakgrund och erfarenheter bidrar positivt till samhällsutvecklingen. Ingen kan allt men alla kan något. I ett samhälle där funktionsnedsättning och särskilda behov står i fokus riskerar många att fastna i speciallösningar och omsorg som tar ifrån personer deras egna förmågor. Ett samhälle som i stället ser förmåga framför oförmåga och som fokuserar på att alla kan bidra utifrån sina förutsättningar är det Skellefteå vi vill ha: *Ett Skellefteå för alla*.

Funktionshinderspolitiska frågor hänger nära ihop med allt annat mångfaldsarbete. Funktionsnedsättning och bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning är två av diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen. Det är viktigt att komma ihåg att personer med funktionsnedsättning också finns i alla de grupper som diskrimineringslagen omfattar: olika kön, ålder, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsidentitet eller -uttryck.

2 Syfte och användning

Syftet med strategin *Ett Skellefteå för alla* är att tydliggöra hur alla som arbetar för, tillsammans med eller har uppdrag av Skellefteå kommun ska bidra till att människor som lever i eller besöker vår kommun ska uppleva god livskvalitet – oavsett funktionsförmåga.

Ett Skellefteå för alla ska vara ett redskap för att uppnå helhetssyn, gemensamt förhållningssätt, förändrat perspektiv och hög ambitionsnivå i funktionsrättsfrågor i hela kommunorganisationen. Vi vill ha en levande strategi som genomsyrar allt arbete i kommunens nämnder, styrelser, kommunala bolag och verksamheter. Förtroendevalda och medarbetare ska genom strategin få kunskap och styrning för att ta in funktionsnedsättningsperspektivet när de planerar och bedriver kommunal verksamhet på alla nivåer. Människor i alla åldrar, oavsett funktionalitet, ska inkluderas i beslut som påverkar deras livssituation.

Strategin ska:

- klargöra kommunens höga ambition kring full delaktighet för personer med funktionsnedsättning
- förtydliga varje politikerns och medarbetarens ansvar för att funktionsrättsperspektivet ska finnas med hela vägen från planering och beredning till beslut, genomförande och uppföljning av resultat
- vara ett stöd i informations- och utbildningssammanhang
- visa hur kommunens förtroendevalda och medarbetare ska förhålla sig i frågor som rör personer med funktionsnedsättning
- uppmuntra utvecklingen av produkter, tjänster och arbetstillfällen för personer med funktionsnedsättning
- stimulera privat näringsliv, andra myndigheter, ideella sektorn med flera att verka för *ett Skellefteå för alla*

3 Ansvar, genomförande och uppföljning

3.1 Ansvar och genomförande

Funktionshinderspolitiska frågor och frågor om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning berör kommunens alla ansvarsområden och verksamheter. Alla som arbetar för eller har uppdrag åt Skellefteå kommun ansvarar för att deras arbete, service och bemötande görs med respekt för varje invånare och inte riskerar att utsätta människor för diskriminering. Ett gott bemötande och fördomsfria attityder är helt centralt för att förverkliga Ett Skellefteå för alla.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för strategin och att den uppdateras. Strategin gäller för en tioårsperiod och ska gås igenom och vid behov revideras i början av varje mandatperiod. Strategin är ett verktyg för löpande rapportering i Rådet för förebyggande av funktionshinder. Rådets arbete ska alltid göras med strategins innehåll som utgångspunkt.

Varje nämnd och kommunalt bolag ansvarar för att funktionsrättsperspektivet inkluderas i deras verksamhet. Delaktighetssamordnaren stöttar vid behov nämnderna och de kommunala bolagen. De flesta av nämndernas och bolagens aktiviteter för att nå målen i Ett Skellefteå för alla ska ske inom respektive budgetram. Det är därför viktigt att nämnderna och bolagen avsätter medel för detta arbete. Särskilda satsningar kan kräva extra resurser som då beslutas av kommunstyrelsen.

Socialnämnden ansvarar för att samla in och sammanställa årlig planering och uppföljning från alla nämnder och kommunala bolag kring arbetet med strategin. Socialnämnden kan också lämna förslag på åtgärder till kommunstyrelsen.

3.2 Uppföljning

För att säkra att strategins målsättningar leder till önskat resultat behövs löpande uppföljning.

Nämnder, kommunala bolag, civilsamhället och delaktighetssamordnaren bidrar med olika delar av uppföljningen.

Nämndernas och de kommunala bolagens uppföljning

Uppföljning av strategin har skett på olika sätt sedan strategin kom till. 2021 sjuöskades en ny metod för uppföljning av strategin. Den nya uppföljningsmetoden togs fram med hjälp av invånare med erfarenhet av funktionsnedsättningar. De valde ut indikatorer som de ansåg vara viktiga att följa och mäta för att se om Skellefteå kommun blir bättre eller sämre på tillgänglighet och delaktighet. De aktuella indikatorerna mäts på olika sätt. Den nya uppföljningsmetoden har antagits för perioden 2021 - 2026, och skall utvärderas efter två år. Socialnämnden ansvarar för att utvärdering görs och återrapporteras till RÅFF och kommunfullmäktige.

Brukarperspektivet

Det bästa sättet att få veta om kommunens insatser ger resultat är att följa upp med de personer som verkligen berörs: personer med egna funktionsnedsättningar, både föreningsaktiva och övriga. Delaktighetssamordnaren samordnar uppföljningen av brukarperspektivet.

4 Fokus på full delaktighet för personer med funktionsnedsättning under perioden 2015–2025

Det övergripande målet med strategin *Ett Skellefteå för alla* är full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Det kan och bör nås på många olika sätt. För att fokusera arbetet mot full delaktighet har Skellefteå kommun valt målområdena 1) höjd kunskapsnivå, 2) ökad tillgänglighet och 3) bättre utbildning och fler arbetstillfällen.

Kommunens målområden inom funktionshinderspolitiken grundar sig på FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Vad innebär full delaktighet för personer med funktionsnedsättning?

Människor är ofta rädda och osäkra för det som är annorlunda och som bryter mot normerna. Genom att inkludera och öka delaktigheten för människor med olika förutsättningar och förmågor växer vår bekvämlighetszon och det främmande blir bekant. Det i sin tur skapar ett öppnare, mer välkomnande, tryggare och mer intressant samhälle för alla.

Delaktighet är ett grundläggande behov för att alla ska känna sig behövda och värdefulla. Delaktighet handlar om att kunna vara med och delta självständigt i olika delar av samhället. Det handlar också om att allas unika erfarenheter efterfrågas och att alla kan bidra med något och påverka. Alla människor i alla åldrar, oavsett funktionsförmåga, vill och ska ha möjlighet att uppleva en god livskvalitet.

I Skellefteå kommun finns ett rikt föreningsliv med stort engagemang. För att behålla och utveckla det får funktionshindersföreningarna ekonomiskt bidrag från kommunen. Att personer som direkt berörs av beslut också ska vara med och påverka besluten ska vara en självklarhet. Kontakten mellan kommun och föreningar sker systematiskt genom Rådet för förebyggande av funktionshinder (RÅFF) och dess arbetsgrupper och genom delaktighetssamordnarens löpande arbete. Föreningarnas synpunkter och kunskaper bidrar till kommunens funktionshinderspolitiska arbete. Att efterfråga delaktighet från personer med funktionsnedsättning ökar chansen för att kommunen gör rätt från början.

Människor med funktionsnedsättning ska ha möjlighet till utbildning på lika villkor som andra och utan diskriminering. Alla ska ha rätt att utveckla sin mänskliga potential och känsla av värdighet och egenvärde. Var och en ska ges utrymme att utveckla sin personlighet, begåvning och kreativitet – fördomsfritt och utan snäva ramar. Barn och vuxna, oavsett funktionalitet, ska ha tillgång till utbildning och livslångt lärande utifrån sina unika förmågor.

En bra utbildning utifrån egna förutsättningar bidrar stort till möjligheten att ha ett jobb. Arbete eller meningsfull sysselsättning är en av de viktigaste faktorerna för att kunna vara delaktig i samhället. Det ger sociala kontakter och en yrkesidentitet som stärker självkänslan. Att ha möjlighet till egen försörjning ger också en bättre ekonomi och större möjligheter till en aktiv fritid.

Det politiska och offentliga livet ska vara öppet för alla. Personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i kulturliv både som aktörer och konsumenter. Kulturella anläggningar ska vara tillgängliga för alla. Alla människor oavsett funktionalitet ska ha plats att utveckla sin kreativitet och visa upp sitt kulturutövande. Kulturen är en viktig

arena för att synliggöra och ifrågasätta snäva normer och skapa plats för förebilder. Det ska fungera för alla människor att göra sin röst hörd politiskt, både genom tillgängliga demokratiska val och som politiska aktörer.

Människor med funktionsnedsättning ska ha möjligheter att delta i lek, rekreation, fritidsverksamhet och idrott. Det kan innebära att delta i allmänna aktiviteter och föreningar eller i slutna grupper tillsammans med andra med liknande förutsättningar. Information om fritidsaktiviteter ska tydligt visa på vilket sätt verksamheten är tillgänglig för olika målgrupper.

Vårt samhälle är i ständig förändring, inte minst genom ökad digitalisering inom alla områden. Alla har jämlik rätt till delaktighet i samhällslivet och det gäller all offentlig service, så som statlig och kommunal service. Den rätten gäller även när samhället är digitalt. Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service ställer krav på att samtliga nya webbsidor med offentlig service ska vara nåbara för alla. Kraven kommer utvidgas till att gälla att samtliga offentliga webbsidor, och senare även appar, ska vara tillgängliga för alla användare. Viktigt att ta hänsyn till är att en betydande del av alla invånare av olika skäl lever utanför den digitala världen och att den personliga servicen alltid måste finnas där då många föredrar ett verkligt fysiskt möte vid ärenden för att känna förtroende och trygghet. Löpande kunskapsutveckling bland ansvariga medarbetare och samråd med berörda grupper är en förutsättning för att den digitala utvecklingen ska möjliggöra delaktighet för alla.

Mer information om delaktighet finns i FN:s konvention, artikel 19, 24, 29 och 30.

Skellefteå kommuns verksamhetsidé kring full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Alla människor som lever med funktionsnedsättning i Skellefteå upplever sig delaktiga och värdefulla. Alla upplever att deras unika erfarenheter och kunskaper efterfrågas och tas tillvara. Alla kan leka, studera, arbeta och delta i det politiska och offentliga livet i den utsträckning de önskar och har möjlighet att ta del av fritidsaktiviteter, idrott, kultur och rekreation.

4.1 Målområde 1: Höjd kunskapsnivå

Vad innebär målområdet höjd kunskapsnivå?

Genom höjd kunskapsnivå i kommunens verksamheter och hos allmänheten ska vi öka respekten för människors rättigheter och bekämpa snäva normer. Kunskap ökar insikten om den kapacitet som finns hos personer med funktionsnedsättning och om deras rättigheter.

Genom ökad kunskap och kontinuerlig fortbildning kan kommunen bättre ta tillvara de unika erfarenheter och kompetenser som personer med funktionsnedsättning kan bidra med och säkerställa att mänskliga rättigheter tillgodoses.

Mer information om medvetandegörande och kunskapsökning i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, artikel 8.

Skellefteå kommuns verksamhetsidé kring höjd kunskapsnivå

Alla förtroendevalda, medarbetare och elever har tillräcklig kunskap för att i sin vardag bidra till ett samhälle där alla får ett gott bemötande och kan delta på lika villkor. Medarbetare och beslutsfattare är öppna och nyfikna på människors olika förutsättningar. Om vi lyssnar in och gör rätt från början kan vi göra både ekonomiska och sociala vinster. Vi ser personen och hans egenskaper i stället för funktionsnedsättningen. Vi ser till möjligheterna i stället för svårigheterna. Vi ser vad människan kan i stället för vad hen inte kan. Vi bygger på det som fungerar för att stärka varje person att leva sitt liv som hen vill, oavsett funktionsförmåga. Vi förstår att lösningar som fungerar för personer med funktionsnedsättning också är bra för alla andra.

4.2 Målområde 2: Ökad tillgänglighet

Vad innebär målområdet ökad tillgänglighet?

Tillgänglighet handlar om att alla människor kan tåla miljön, kan ta sig fram och hitta dit de ska och kan använda olika utrymmen och funktioner. Det handlar om att alla kan kommunicera och få information på det sätt de behöver samt tillgång till personlig service. Tillgänglighet är en förutsättning för att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar ska kunna utvecklas och uppleva en god livskvalitet.

Tillgänglighet kan vara många olika saker: fysisk tillgänglighet handlar om hur miljöer är utformade och hur användbara de är för olika människor. Kommunikativ och

informativ tillgänglighet handlar bland annat om att kunna ta till sig skriven och muntlig information, webbsidor, förstå skyltar och höra det som sägs. Social och psykisk tillgänglighet kan handla om attityder och bemötande, om att alla kan tolka och förstå sammanhang och att det finns utrymme att dra sig undan vid behov.

Ofta bygger samhällsplanering på en bild av att alla kan se, höra, röra sig obehindrat, bearbeta information och tåla alla miljöer. Så ser inte verkligheten ut. Det kostar mycket att åtgärda hinder i efterhand och därför behöver alla politiker och medarbetare ha ett "tillgänglighetstänk". Vill vi ha ett samhälle som inkluderar alla måste vi också se till att alla kan delta på lika villkor. Begreppet universell utformning används ofta och betyder att produkter och tjänster kan och ska utformas för att kunna användas av alla. Genom att göra tillgängliga lösningar synliga och attraktiva slipper vi speciallösningar som pekar ut vissa grupper.

Sedan 2015 är bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning en av de lagstadgade diskrimineringsgrunderna i Diskrimineringslagen. Det ställer ökade krav på myndigheter och privata aktörer att jobba för ökad tillgänglighet inom alla områden.

Mer information om tillgänglighet finns i FN:s konvention, artikel 9 och på Myndigheten för delaktighets webbplats www.mfd.se

Skellefteå kommuns verksamhetsidé kring ökad tillgänglighet

Alla lokaler och allmänna platser där kommunen bedriver verksamhet är tillgängliga och användbara för personer med funktionsnedsättning. Bostäder som nyproduceras på kommunens mark är tillgängliga och lätta att anpassa. Alla förskolor och skolor har kunskap om och skapar förutsättningar för en tillgänglig lärmiljö. Allmänna kommunikationsmedel kan användas av alla och information finns på olika sätt så att alla kan ta del av den. Hjälpmedel så som hörslingor används alltid där de finns. Tillgänglighetsaspekten och självständighetsaspekten finns med i all kommunal upphandling så att miljöer, lokaler, varor och tjänster är tillgängliga och användbara för alla.

4.3 Målområde 3: Bättre utbildning och fler arbetstillfällen

Vad innebär målområdet bättre utbildning och fler arbetstillfällen?

Personer med funktionsnedsättning står i högre grad utanför arbetsmarknaden än befolkningen i övrigt trots de åtgärder som finns för att underlätta deras situation. Alla arbetsmarknadens aktörer, både offentliga och privata, har ett delat ansvar för att skapa fler arbetstillfällen för personer som står långt från arbetsmarknaden, däribland personer med funktionsnedsättning. Skellefteå kommun ska vara en förebild inom området. Det innebär att förvaltningar och kommunala bolag aktivt ska möjliggöra för personer med funktionsnedsättning att söka och utföra sysselsättning och/eller arbete utifrån individens förutsättningar. Erfarenhet av funktionsnedsättning ska ses som meriterande, eftersom det breddar verksamhetens perspektiv på invånares behov och förutsättningar.

För att få fler personer med funktionsnedsättning i arbete och/eller sysselsättning ska Skellefteå kommuns beslutsfattare och medarbetare ha fokus på individens styrkor och möjligheter att bidra. Det gäller både vid nya anställningar och för befintliga medarbetare med förändrade förutsättningar.

Personer med funktionsnedsättning omfattas av samma arbetsrättsliga villkor som alla medarbetare. Ingen ska utsättas för trakasserier eller annan kränkande särbehandling och det ska finnas aktiva åtgärder som motverkar diskriminering.

Elever med funktionsnedsättning kan ha svårt att delta i en undervisning som inte tar tillräcklig hänsyn till elevers olikheter. Det är därför extra viktigt att rätt sorts hjälp ges tidigt och under hela utbildningen i förskolan och skolan. En bra och tillgänglig utbildning spelar roll för möjligheten till arbete. Ett sätt för Skellefteå kommuns skolor att stärka alla barns delaktighet är att arbeta enligt Specialpedagogiska skolmyndighetens material Delaktighet – ett arbetsätt i skolan.

Satsningar på att minska arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning måste börja redan i skolan. Skollagen säger att alla barn och elever i skolan och fritidshemmet ska nå så långt som möjligt utifrån sina egna förutsättningar enligt utbildningens mål. För att göra det ska skolan och fritidshemmet ge eleven den ledning och stimulans som behövs. En funktionsnedsättning kan göra det svårare för barn och elever att delta i en undervisning som inte tar tillräcklig hänsyn till elevers olikheter. Det är

därför extra viktigt att rätt sorts hjälp ges tidigt och under hela utbildningen i förskolan och skolan.

En funktionsnedsättning kan ge konsekvenser för individens lärande. Därför gäller det att skolan noggrant väljer pedagogiska strategier och utformar den fysiska miljön så att eleven ges möjlighet att nå målen. Alla elever är olika och skolan behöver ta fram olika individuella lösningar så att alla elever ges lika möjligheter att klara de olika momenten i undervisningen.

Läraren ska anpassa undervisningen för en elev med funktionsnedsättning. Elever som behöver särskilt stöd i skolan ska få det. Rektor har det yttersta ansvaret för att undervisningen organiseras så att elever med funktionsnedsättning ges möjlighet att nå kunskapskraven. Eleven ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Mer information om arbete finns i FN:s konvention, artikel 24 och 27.

Skellefteå kommuns verksamhetsidé kring bättre utbildning och fler arbetstillfällen för personer med funktionsnedsättning

Skellefteå kommun eftersträvar att varje barn ska få bli sitt bästa jag. Elever med någon form av funktionsnedsättning ska få det stöd som behövs utifrån varje barns unika förmågor och förutsättningar.

Skellefteå kommun är en attraktiv arbetsgivare fri från diskriminering. Oavsett om medarbetares funktionsförmåga förändras eller om en person med funktionsnedsättning söker jobb hos oss ska Skellefteå kommun vara en arbetsgivare som vågar satsa på mångfald.

Funktionsvariationer, erfarenheter och kunskap bidrar till en effektiv verksamhet och ökad attraktionskraft. Skellefteå kommun främjar arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning genom att vara en förebild för andra arbetsgivare och genom gott samarbete med andra myndigheter. Att människor med olika förmågor får ta plats och utvecklas leder till spännande utveckling av både arbetsklimat och innovationer i form av produkter, tjänster och arbetstillfällen.

5 Ett Skellefteå för alla i ett större sammanhang

Till grund för strategin *Ett Skellefteå för alla* ligger FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och det nationella funktionshinderspolitiska målet.

Förenta nationerna (FN) har antagit en konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som började gälla i Sverige den 14 januari 2009. Konventionen består av 50 artiklar och närmare hälften av dem är så kallade rättighetsartiklar.

Rättighetsartiklarna tolkas enligt några allmänna principer:

- Respekt för människors lika värde och självständighet, deras oberoende och frihet att göra egna val
- Icke-diskriminering
- Full delaktighet i samhället
- Respekt för olikheter och accepterandet att människor med funktionsnedsättning är en del av mänsklighetens mångfald
- Lika möjligheter
- Tillgänglighet till fysiska miljöer, kommunikation och information
- Jämställdhet mellan män och kvinnor
- Respekt för utvecklingen av förmågan hos barn med funktionsnedsättning och respekt för deras rätt till integritet.

Det nya målet för Sveriges funktionshinderspolitik är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet beaktas.

FN:s barnkonvention stärker rättigheterna för alla barn. I artikel 2 står att alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter och att ingen får diskrimineras. Artikel 23 pekar särskilt ut att barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv samt hjälp att aktivt delta i samhället. Barnkonventionen är svensk lag från 1 januari 2020.

Myndigheten för delaktighet (MFD) är den statliga myndighet som har uppdraget att samordna och verka för att funktionshinderspolitiken ska få genomslag i hela samhället. Läs mer på www.mfd.se

Diskrimineringsombudsmannen (DO) är en statlig myndighet som arbetar mot diskriminering och för allas lika rättigheter och möjligheter. Det gör de främst genom att se till att diskrimineringslagen följs. Läs mer på www.do.se

Teletal kan ge stöd till personer som tycker att samtal med myndigheter eller andra telefonkontakter kan vara jobbigt. Den som har svårt att minnas, talar otydligt eller behöver hjälp med att anteckna vad som sägs i ett samtal kan få hjälp av en tolk från

Teletal. Ring 020-22 11 44 eller skicka e-post till info@teletal.se. Tjänsten är kostnadsfri. Gå in på www.teletal.se för att få veta mer.

6 Adresser och webbplatser

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning kan laddas ner eller beställas hos Regeringskansliet.

Regeringskansliet

103 33 Stockholm

Telefon: 08-405 10 00 Webb: www.regeringen.se

Myndigheten för delaktighet (MFD) har information om funktionshinderspolitiskt arbete i Sverige och hur myndigheter praktiskt kan arbeta med tillgänglighet. Hos MFD finns information om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Myndigheten för delaktighet

Postadress:

Box 1210

172 24 Sundbyberg

Besöksadress:

Sturegatan 3

172 31 Sundbyberg

Telefon: 08-600 84 00

E-post: info@mfd.se Webb: www.mfd.se

Diskrimineringsombudsmannen (DO) har information om hur man kan förebygga och anmäla diskriminering.

Diskrimineringsombudsmannen

Box 3686

103 59 Stockholm

Telefon: 08-120 20 700 E-post: do@do.se Webb: www.do.se

Mer information om Skellefteå kommuns funktionshinderspolitiska arbete ges av Skellefteå kommuns kundtjänst eller delaktighetssamordnare.

Rådet för förebyggande av funktionshinder, Skellefteå kommun

Postadress: 931 85 Skellefteå

Besöksadress: Trädgårdsgatan 6

Telefon: 0910-73 50 00

E-post: kundtjanst@skelleftea.se

Webb: www.skelleftea.se/ettskellefteaforalla

Antaget av kommunfullmäktige 2022-03-15 § 71

www.skelleftea.se